

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА У США: ВПЛИВ НА РУХ ЗА ПРАВА АФРОАМЕРИКАНЦІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Громадянська війна США стала каталізатором для боротьби за рівність. Розглянуто, як війна вплинула на рух за права афроамериканців, сприяючи скасуванню рабства та зміцненню політичної влади.

Ключові слова:

Громадянська війна, США, афроамериканці, штати, рівність, боротьба, рух, свобода, права.

Abstract

The American Civil War was a catalyst for the fight for equality. Examines how the war affected the African-American rights movement, contributing to the abolition of slavery and the strengthening of political power.

Keywords:

Civil War, USA, African Americans, States, Equality, Struggle, Movement, Freedom, Rights.

Вступ

Громадянська війна у США 1861–1865 рр. стала поворотним моментом в американській історії. Її значення виходило далеко за межі внутрішнього громадянського збройного конфлікту, оскільки вона мала далекосяжні політичні, економічні, соціальні наслідки як для США, так і для інших країн, включаючи зміни в міжрасових та гендерних стосунках. Прикметно, що скасування під час війни рабства, значення якого важко переоцінити, з різницею в один рік збіглося зі звільненням українських кріпаків у Російській імперії.

Результати дослідження

У першій половині XIX ст. США були формально розділені на рабовласницький Південь та індустріальну Північ. Через бурхливий розвиток капіталізму, зокрема швидке зростання промисловості, основний потік іммігрантів, що прибували до США, осідав у північних штатах. Саме там відбувалася емансипація жінок і активно впроваджувалася політика рівних прав для білих і чорношкірих громадян. На противагу Півночі, Південь був здебільшого аграрним, де основним впливом користувались білі плантатори, які отримали величезні земельні наділи після приєднання до США земель, здобутих після перемоги у Америко-мексиканській війні 1846–1848 рр. Використовуючи працю рабів, вони не були зацікавлені у реформуванні суспільної системи.

9 листопада 1860 р., невдовзі після обрання президентом США республіканського кандидата Авраама Лінкольна, який виступав проти рабства, Південна Кароліна оголосила про вихід зі складу Сполучених Штатів. Протягом наступних шести тижнів її приклад наслідували Міссісіпі, Флорида, Алабама, Джорджія, Луїзіана і Техас. Штати, що відокремилися, утворили Конфедерацію, яка 8 лютого 1862 р. створила тимчасовий уряд, а 9 лютого Джефферсон Девіс був обраний президентом Конфедерації. Конституція підтверджувала рабовласництво.

30 грудня 1862 р., коли Лінкольн підписав «Прокламацію про звільнення» рабів, яка набувала чинності з 1 січня наступного року, – всі раби в США оголошувались вільними і стали набиратись в армію. Ще раніше, в травні, був прийнятий «Закон про гомстеди», за яким будь-який громадянин незалежно від кольору шкіри, заплативши 10 доларів мита, міг зайняти 160-акровий наділ на вільних землях і стати його власником після 5 років неперервного проживання [1]. Ідея Громадянської війни була змінена – вона перетворилася на війну за знищення рабовласництва та рабів в загальному.

Згодом, Північ перемогла. Але через п'ять днів сталася трагічна подія: 14 квітня під час святкувань у Вашингтоні, в ложі театру, президента Лінкольна було вбито прихильником плантаторів актором Буттом [2, с. 150].

Тут же варто зазначити, що расистські закони, які обмежували права чорношкірих ще тривалий час залишалися чинними в США і після перемоги Півночі у Громадянській війні. Південні штати прийняли так звані «негритянські закони», які обмежували громадянські права колишніх рабів. У 1865 р. було організовано Ку-клукс-клан, який став терористичною організацією, спрямованою проти чорношкірих та демократичних інститутів, запроваджених урядом. З 1890 по 1908 р. південні штати прийняли нові конституції та закони, щоб позбавити афроамериканців і багатьох бідних білих громадян шляхом створення перешкод для реєстрації виборців, виборчі списки різко скоротилися, оскільки чорні та бідні білі були витіснені з виборчої політики. Почали зростати самосуди та жорстоке поводження з темношкірими людьми. Протягом наступного століття афроамериканці докладали різноманітних зусиль, щоб захистити свої законні та громадянські права, наприклад рух за громадянські права 1865–1896 рр. і рух за громадянські права 1896–1954 рр. [3].

Загалом, перемога Півночі мала такі результати:

1. Скасування рабства. 13-та поправка до Конституції, прийнята у 1865 р., офіційно заборонила рабство в Сполучених Штатах. Це означало кінець століть расового гноблення та стало початком нової ери для афроамериканців;

2. Боротьба за громадянські права. Хоча скасування рабства було значним кроком вперед, афроамериканці все ще стикалися з широкою дискримінацією та расовими законами. Це призвело до виникнення руху за громадянські права, який боровся за рівні права та можливості для афроамериканців. Громадянська війна заклала фундамент для цього руху, який досяг значних успіхів у XX ст., зокрема прийняття законів про громадянські права та голосування.

3. Інтеграція афроамериканців до політичного життя в США. 14-та та 15-та поправки до Конституції надали афроамериканцям громадянство та право голосу відповідно. Це дало їм можливість брати участь у політичному процесі та захищати свої інтереси.

Висновки

Громадянська війна в США була складним і суперечливим періодом в історії США, який мав значний вплив на права афроамериканців. Війна сприяла скасуванню рабства, зростанню політичної сили афроамериканців, активізації чорношкірих людей у громадській сфері. Ці зміни заклали основу для подальших зусиль у напрямку расової рівності в США, хоча й багато проблем залишилися невирішеними. Расова дискримінація продовжувала існувати до другої половини XX ст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Громадянська війна в США // Цей день в історії. URL: <https://www.ijns.com.ua/h/0412N/>
2. Роудс Дж. Ф. Історія Громадянської війни в США. 1861–1865. Київ: О. Бешуля, 2020. 482 с.
3. Рух за громадянські права. URL: <https://history-maps.com/uk/story/Civil-Rights-Movement>

Нізіцький Олексій Костянтинович- студент групи 1БКС-226, факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: aloshanizi23@gmail.com

Замула Владислав Сергійович- студент групи 1БКС-226, факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vldzml13@gmail.com

Oleksiy Kostiantynovych Nizytkyy - student of group 1BKS-22b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: aloshanizi23@gmail.com

Zamula Vladyslav Serhiyovych - student of group 1BKS-22b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vldzml13@gmail.com

Науковий керівник – Герасимов Тимофій Юрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: timger84@gmail.com

Supervisor – Gerasymov Tymofiy – doctor of historical sciences, assistant of professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: timger84@gmail.com